Бутун дунё пролетарлари, бирлашинглар!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

5-йил чиқиши.
8 ДЕКАБРЬ 1970 Й
СЕШАНБА
№ 288 (1356).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КПСС XXIV съездини муносиб кутиб оламиз

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ ТЎҒРИСИДА

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1970 йил 7 декабрда КПСС Марказий Комитетининг Пленуми бўлди.

Пленум «1971 йилда СССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат плани тўғрисида» СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госплани раиси ўртоқ Н. К. Байбаковнинг докладини ва «СССРнинг 1971 йилги давлат бюджети тўғрисида» СССР Молия министри ўртоқ В. Ф. Гарбузовнинг докладини тинглади ва муҳокама қилди.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг навбатдаги XXIV съездини 1971 йил 30 мартда чақиришга қарор қилди.

Пленумнинг охирида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев нутқ сўзлади.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

Шу билан Марказий Комитет Пленуми ўз ишини тамомлади.

1971 ЙИЛДА СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ДАВЛАТ ПЛАНИ ВА СССР ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ЛОЙИҲАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

1971 йилда СССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат плани ва СССР давлат бюджети лойиҳалари асосан маъқуллансин.

СССР Министрлар Советига 1971 йилда СССР халқ хўжалигини ривожлантириш плани лойиҳасини ва СССР бюджети лойиҳасини СССР Олий Советининг муҳокамасига тақдим этиш топширилсин.

КПСС XXIV СЪЕЗДИНИ ЧАҚИРИШ КУНИ ТЎҒРИСИДА

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг навбат даги XXIV съезди 1971 йил 30 мартда чақирилсин.

Беш йиллик бажарилди

«Тошкенткабель» заводи мамлакатимиз халқ хўжалиги учун турли хил кабель маҳсулотлари етказиб бераётган замонавий корхоналардан бири. Мана бу суратда заводнинг мис ишлатиладиган кабеллар тайёрловчи технологик участкаси акс этган. Г. Пунь фотоси. (ЎзТАГ).

ШАҲАР ВА ҚИШЛОҚЛАР УЧУН

«Ирмонтажст р о й» тресті коллективи беш йиллик топшириқни муддатидан илгари бажарди. Қурилиш-монтаж ишлари ҳажми 58 процентга кўтарилиб, меҳнат унумдорлиги 30,6 процент ошди.

Шу йилнинг ўзидагина трест меҳнатсеварлари Ўзбекистон пойтахтида 6,4 минг квадрат метр уй-жой майдонларини фойдаланишга топширдилар. Қурувчилар ирригация бўйича Давлат махсус конструкторлик бюросининг ишлаб чиқариш корпусларини қуришда, шунингдек маъмурий бинолар бунёд этилишида актив қатнашдилар.

Коллектив аъзолари партия XXIV съезди шарафига вахтада туриб, пландан ташқари яна 2,1 миллион сўмлик ҳажмда қурилиш монтаж ишлари бажаришга қарор қилдилар.

Тонгги газеталарда

● «Ўзбекистон ССР составида янги районлар тузиш тўғрисида» Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиумининг фармони эълон қилинган.

● 4 декабрь куни Кремлда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети қонун лойиҳаларини тайёрлаш комиссияларининг кўчма мажлиси бўлиб ўтди.

● Ўзбекистон ССР Олий Советининг бўлажак сессияси муносабати билан Олий Советнинг доимий комиссиялари Ўзбекистон ССРнинг халқ хўжалигини ривожлантириш 1971 йилги плани ва давлат бюджети лойиҳаларини атрофлича қараб чиқишга киришмоқда.

7 декабрь куни Тошкентда Олий Совет план-бюджет комиссиясининг тармоқ доимий комиссиялари вакиллари билан биргаликдаги мажлиси бўлиб ўтди.

● Шаҳар меҳнаткашларининг хўжалик ва маданий қурилишда, саноат ишлаб чиқаришини ва айниқса, машинасозлик тармоқларини ривожлантириш соҳасида беш йиллик план топшириқларини бажаришда эришган катта муваффақиятлари учун СССР Олий Совети Президиуми Ростов-Дон шаҳрини Ленин ордени билан мукофотлади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Тошкент шаҳри составида Собир Раҳимов районини тузиш тўғрисида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**
Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг илтимоси қондирилиб, Октябрь, Чилонзор ва Киров районларини кичрайтириш ҳисобига Тошкент шаҳри составида Собир Раҳимов районини тузилсин.

Октябрь ва Киров районлари территориясининг бир қисми Собир Раҳимов районини составига ўтказилсин.

Чилонзор ва Киров районлари территориясининг бир қисми Октябрь районини составига ўтказилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. АБДАЛИН.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1970 йил, 7 декабрь.
Тошкент шаҳри.

✱ Бизнинг интервью

Қаҳрамоннинг дил сўзлари

Кунi-кеча машҳур пахтакор, Шеробод даштини яшнатиш учун бел боғлаган деҳқон, СССР Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Шоймардон Қудратов республика «Билим» уйининг меҳмони бўлди. Юбилей йилида Шоймардон ака бошлиқ бригада катта меҳнат зафарини қучди. Мажбурият икки баравар ортиғи билан адо этилди.

Шу муносабат билан штатсиз мухбиримиз Т. ҚОДИРОВ машҳур пахтакорга бир неча савол билан мурожаат қилди:

— **Шоймардон ака, бу йилги ютуқлар ҳақида икки оғиз гапириб берсангиз?**

— Эл қатори меҳнат қилдик. Тўқсон гектар майдоннинг ҳар гектаридан 18 центнердан пахта топшириш мажбуриятини олиб, уни икки баравар ортиғи билан бажардик. Ҳар гектар пахта майдонидан олинган ҳосил 38 центнердан ошиб кетди. «Ўзбекистон» тўрт қаторли пахта териш машинасида қирқ беш иш кунида олти юз эллик тонна пахта тердим.

— **Шунча пахтани нечта машинада тердингиз?**

— Кўпчилик менга шундай савол беради. Шуни айтишим керакки қанча меҳнат қилган бўлсам, бирон дақиқа шуҳрат тўғрисида ўйлаган эмасман. Мавсум давомида битта машинада ишладим, у ҳам бошқа суворийларники сингари оддий. Тошкент заводида тайёрланган, қўлбола машина.

— **Кўп пахта теришингизнинг «сири» нимада?**

— Бунинг ҳеч қандай «сир-пири» йўқ. Машинада пахта териш завқли... Айниқса, Шеробод дашти машина билан пахта теришга мос. Кечалари қуруқ, шабнам тушмайди. Майин шабада эсиб, тепада қадрдон ойму-ма сутдек нурини тўкиб туради.

— **Шоймардон ака, издошларингиз, шогирдларингиз ҳақида гапириб берсангиз?**

— Иш тажрибамни ёшларга ўргатишдан ҳеч чарчамайман. Биринчи шогирдим Валихон Қамбаров — моҳир пахтакор бўлиб етишди. Ҳозир Шўрчи районидаги «Партия XXII съезди» колхозида комсомол-ёшлар бригадасига бошчилик қилмоқда. Азаматлар гектаридан 41 центнердан ҳосил етиштиришди. У бир юз етмиш тонна пахта териб, катта ҳурматга сазовор бўлди. Иккинчи шогирдим Содиқ Қиличев, Шўрчи районидаги «Коммуна» колхозининг бригада бошлиғи. Эшкўл Бўриев, Абдумўмин Мамасоатов, Абдужалил Ўсаровлар мен билан бир сафда ишлаб, икки қаторли машинада ҳар бири 250—300 тоннадан пахта теришди.

* * *

Шоймардон ака ўз иш тажрибаларини республика пахтакорлари ўртасида кенгроқ ёйиш мақсадида «Билим» жамиятига аъзо бўлиш истагини билдирди. Республика «Билим» жамияти правленияси Шоймардон Қудратовни Жамият аъзолигига қабул қилди ва унга билет топширди.

ХАЛҚ ДОРИЛФУНУНИ

Пойтахтдаги Киров маданият уйи меҳнаткашларга ҳар томонлама намунали хизмат қилиб келмоқда. Яқинда маданият уйида халқ университети ўз ишини бошлади. Университет тингловчилари бу ерда ўзларининг маданий билимларини ошириб борадилар. Университет машғулотларини Ҳамза номидаги санъатшунослик институти. Киров район «Билим» жамиятининг лекторлари, маданият уйининг ходимлари олиб боришади.

Университет тингловчилари ўқув йили давомида «Марксча-ленинча эстетика», «Адабиёт ва кино», «Ўзбекистон халқ созандалари», «Тасвирий санъатда Ленин образи». «Ўзбек саҳнасида Ленин образи» деган мавзуларда лекциялар эшитишади. Маданият уйи ходимлари лекцияларни жонли ва қизиқарли ўтказишга интилмоқдалар. «Адабиёт ва кино», «Ўзбек саҳнасида Ленин образи» мавзуларида лекция эшитган тингловчилар бадиий асарлар асосида экранлаштирилган фильмларни кўрадилар, ўзбек саҳнасида Ленин образини яратган санъаткорлар билан учрашадилар.

— Маданият университети санъатнинг барча тармоқларини қамраб олган,—дейди маданият уйининг директори М. Жалилов.— Университет тингловчилари ҳайкалтарошлик, архитектура каби санъат турлари сирларини ҳам ўрганишади. Самарқанднинг 2500 йиллик тарихи, Навоий шаҳри меъморчилиги мавзуидаги лекциялар кинофильмлар билан қўшиб олиб борилади.

Маданият уйида халқ университетидан ташқари тикувчилик, радио, драма тўгараклари ҳам мунтазам ишлаб турибди. Уларга юзлаб кишилар қатнашяпти.

13 декабрь—халқ судларига сайловлар куни

НОМЗОД БИЛАН УЧРАШУВ

Шу кунларда пойтахтимиз районларида халқ судьялари сайловига қизғин тайёргарлик олиб борилмоқда. Кунi-кеча Ленин районидаги 3-сайлов участкаси жойлашган 110-мактаб биносида меҳнаткашлар Ленин район халқ судига номзоди кўрсатилган Клавдия Назаровна Брова билан учрашдилар.

Учрашувда сўзга чиққан В. И. Ленин номли якка буюртмалар фабрикаси партия ташкилоти секретари В. К. Батракова К. Н. Брованинг таржимаи ҳолини сайловчиларга гапириб берди. Уларни К. Н. Брова учун овоз беришга чақирди.

Учрашув охирида Клавдия Назаровна сўзга чиқиб, ўзига кўрсатилган зўр ишончни оқлашга ҳаракат қилажагини айтди.

НОЗ-НЕЪМАТ ЯРМАРКАСИ

Бугун

Тошкент модалар уйида республика боққолчилик маҳсулотлари ярмаркаси очилди.

Республика озиқ-овқат ва савдо министрликлари ташкил қилган бу ярмаркада Ўзбекистонда ишлаб чиқарилаётган ранг-баранг кондитер маҳсулотлари, хилма-хил консервалар, турли хил ичимликлар, макаронлар намойиш қилинмоқда.

Ярмаркада савдо ходимлари ишлаб чиқариш вакиллари билан келгуси 1971 йил учун 600 миллион сўмлик шартнома тузишга киришдилар.

Улгуржи савдо ярмаркаси бир ҳафта ишлайди.

Коммунист Виктор Юрьев трактор йиғув заводининг ишчан пропагандисти. У бир неча йилдан буён пропагандистлик соҳасида намунали ишлар олиб бормоқда.

СУРАТДА: пропагандист В. Юрьев навбатдаги машғулотга тайёргарлик кўраётир.

М. Нуриддинов фотоси.

Сиҳат-саломатлик йўлида

Бугун

«Главташкентс т р о й» нинг 153-тресті бинокорлари Дўмбробод массивида ҳар бири 150 ўринли иккита болалар касалхонаси қурилиши тугаллангани тўғрисидаги рапортга қўл қўйишди.

Пойтахт медицина муассасалари қурилиши учун бу йил 2 миллион сўмлик пул сарфланди. Беш йиллик мобайнида шаҳарда қатор янги шифохоналар қад кўтарди. Мавжуд кўпгина муассасалар ремонти учун бир миллион саккиз юз сўмлик маблағ сарфланди.

Шифохона қурилиши ва капитал ремонти ишларини асосан «Главташкентст р о й» нинг 3, 153, ва 159-трести бунёдкорлари олиб боришди.

▲ Хоккей

КУЧЛИЛАР ТУРНИРИДА

Ўтган якшанба куни Москвада хоккей бўйича IV Халқаро турнир старт олди. Мусобақада келаси йили Швейцарияда жаҳон биринчилиги учун беллашадиган олти командадан тўрттаси — СССР, Швеция, Чехословакия, Финляндия ҳамда Польша командалари иштирок этмоқда. Турнир бир ҳафта давом этади. Мусобақанинг биринчи куни совет хоккейчилари Финляндия командасини 8:3 ҳисоби билан мағлубиятга учратдилар. ЧССР —Польша ўйини 10:1 ҳисоби билан тугади.

● *Футбол*

МАСК—МАМЛАКАТ ЧЕМПИОНИ

Энг узоқ — икки юз етмиш тўрт кун давом этган бу йилги футбол бўйича Совет Иттифоқи биринчилиги ўтган якшанба куни Тошкентдаги Марказий «Пахтакор» стадионида ниҳоят якунланди. Икки кун — икки юз ўн минут давом этган муросасиз кескин олишувдан сўнг Марказий Армия Спорт Клуби футболчилари 1970 йил мамлакат чемпионлари унвонини қўлга киритиб, олтин медалларга сазовор бўдилар. Кумуш медаллар Москва динамочиларига насиб қилди.

Тошкент ҳавоси чемпионат ғолибини узоқ кутган футбол мухлисларини ҳам, сўнгги ўйинларни корли майдонда ўтказган москвалик футболчиларни ҳам муносиб тақдирлади. Шанба куни ҳам, якшанба куни ҳам ҳаво, очиқ, серқуёш бўлди.

Бутуниттифоқ ва халқаро тоифадаги судья Т. Баҳромовнинг ишораси билан командалар биринчи куни майдонга қуйидаги составда тушишди:

«ДИНАМО»— Пильгуй. Штапов, Смирнов, Зиков, Маслов, Аничкин, Эштреков, Сёмин, Авруцкий, Жуков, Еврюжихин.

МАРКАЗИЙ АРМИЯ СПОРТ КЛУБИ —Пшеничников, Истомин, Шестернев, Афонин, Капличний, Уткин, Долгов, Копейкин, Федотов, Поликарпов, Дударенко.

Учрашув жуда қизиқарли хавфли вазиятларга бой бўлди. Ташаббус қўлдан-қўлга ўтиб турди. Динамочиларнинг катта тренери К. Бесков ўйинга янги кучларни киритади. Ҳимоячи Штапов ўрнига Уткин, ҳужумчи Эштреков ўрнига Козлов майдонга тушади. Аммо биринчи куни чемпионнинг аниқланиши насиб этмаган экан. Қўшимча берилган ўттиз минут вақтга қарамай, Пшеничников ва Пильгуй ҳимоя қилган дарвозалар дахлсиз қолди.

Эртаси кунги такрорий учрашувга армиячилар аввалги составда чиқишди. Динамочиларда Семин ўрнида Антоневич, Штапов ўрнида Жуков ўйнади.

Командалар футбол мухлисларининг голларига бўлган ташналигини шу куни қондиришга аҳд қилган эканлармики, икки дарвозага еттита тўп қўйилди. Ўйиннинг 11-минутидаёқ армиячилар ҳимоячиси Истоминнинг ўнг қанотдан бошлаган ҳужуми муваффақиятли якунланди. Пильгуй қайтарган тўпга биринчи бўлиб етиб келган Дударенко уни дарвозага йўллади. Орадан роппа-роса ўн бир минут вақт ўтгач, ҳисоб тенглашди. Ўттиз метрлар чамаси масофадан Жуков тепган тўпни Пшеничников кутмаган эди. Кучли зарб билан йўналтирилган тўп дарвозанинг юқори бурчагига келиб тушди. Динамочилар ҳужумни давом эттирадилар. 24-минутда Еврюжихин ва 28-минутда Маслов киритган голлардан сўнг ҳисоб 3:1 га етди.

Учрашувнинг иккинчи таймидан «Динамо» активликни сусайтирди, ғалаба таъминланди деб вақтни чўза бошлайди. Бу беларволик жуда қаттиқ жазоланди. 71-минутда армиячилар марказий ҳужумчиси Федотов иккинчи жавоб тўпини киритади. Етмиш бешинчи минутда эса Поликарпов ўн бир метрли жарима белгисидан ҳисобни тенглаштирди.

Армиячиларга олтин медалларни келтирган тўртинчи тўпни «Динамо» дарвозасига учрашувнинг асосий вақти тугашига олти минут қолганда Федотов киритди. Марказий Армия Спорт Клуби командаси ўн тўққиз йиллик танаффусдан сўнг чемпионлик унвонига яна сазовор бўлди.

СУРАТДА: мамлакатимизнинг 1970 йилги чемпиони — Марказий Армия Спорт Клуби командаси. Н. Надеждин фотоси.

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советининг XII чақириқ VII сессиясини чақириш тўғрисида

БИЛДИРИШ

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети депутатларга шуни маълум қиладики, Тошкент шаҳар Советининг XII чақириқ VII сессияси 1970 йил 9 декабрь эрталаб соат 10 да республика Билим уйи (Киров кўчаси, 24) да ўтказилади.

Сессия муҳокамасига қуйидаги масалалар қўйилади:

Ўзбекистон ССР Олий Совети 1969 йил 5 июндаги «Республика физкультура ва спорт ишларининг аҳволи ва уни ривожлантириш чоралари ҳақида»ги қарорнинг бажарилиши.

Докладчи Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари **Х. Е. Ёқубжонова.**

Қўшимча докладчи: Тошкент шаҳар Совети мудофаа физкультура доимий комиссиясининг раиси **Б. Х. Сирожиддинов.**

Депутатлар ўша ерда 1970 йил 9 декабрь эрталаб соат 9 дан рўйхатга олинадилар.

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ

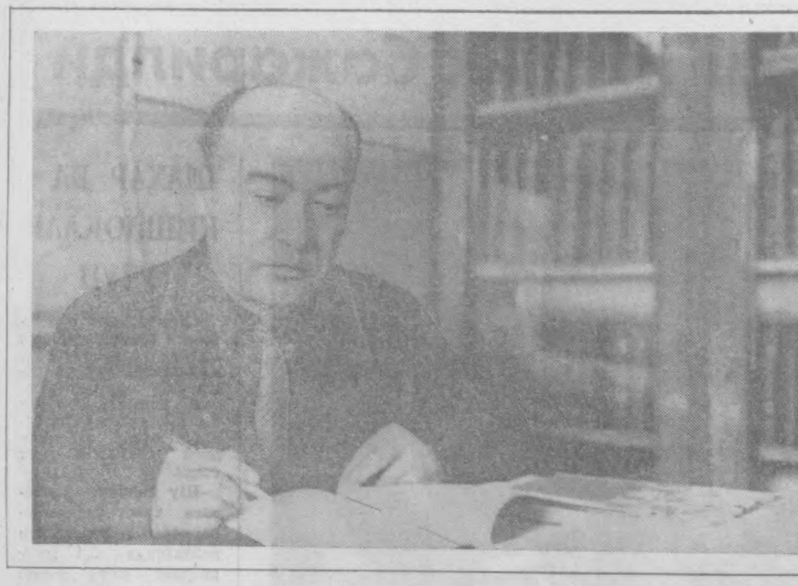

Коммунист Анвар Исломов 2-пойафзал фабрикасининг энг яхши пропагандистларидан бири. У узоқ йиллик пропагандистлик фаолияти учун республика Олий Советн Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланган. Корхонада НОТ бўлимига бошчилик қилаётган бу инженер коллектив ютуқларига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшмоқда.

СУРАТДА: А. Исломов.

М. Нуриддинов фотоси.

АВТОМАТ ИПАК ТЕМПЕРАТУРАСИНИ РОСТЛАБ ТУРАДИ

Ўзбекистон ипак саноати илмий-тадқиқот институтида пилла тортишнинг барча зоналари ва объектларида температурани автомат тарзда ростлаб туришга имкон берадиган асбоб ясалди.

Автоматлаштириш лабораторияси нинг раҳбари П. И. Севастьянов бошчилигидаги бир группа мутахассислар ясаган бу аппарат берилган температурани янада юксакроқ аниқликда сақлашни таъминлаш жиҳатдан ушбу мақсад учун ҳозирда ишлатилаётган ва кўплаб ишлаб чиқарилаётган асбоблардан фарқ қилади. Асбобнинг тузилиши содда ва пухта. Асбоб институт лабораториясида ва Фарғонадаги пиллакашлик фабрикасида синаб кўрилганида унинг ижобий сифатлари тасдиқланди.

Ишлаб чиқаришда температура автомат регуляторининг ишлатилиши хом ипак ишлаб чиқаришни кўпайтиришга ва сифатини оширишга имкон беради.

Саноатнинг бир қанча бошқа соҳаларида ҳам бундай автоматдан муваффақиятли фойдаланиш мумкин.

(ЎзТАГ).

1970 йил 13 декабрь — Халқ судларига сайловлар куни

УНИНГ ВИЖДОН БУРЧИ

Тонг ёришмасдан унинг иш фаолияти бошланади. Эрталаб болаларини мактабга жўнатиш учун керакли нарсаларни тайёрлайди ва уларни кузатади.

Кейин Роза опа Саидрасул акадан мактаб фаолияти тўғрисида сўрайди. Турмуш ўртоғининг шаҳар халқ маорифи бўлими мудирининг ўринбосари бўлганлиги учун эмас, кўраётган ишлари бевосита ўқитувчи ҳақида бўлгани учун. Ахир, халқ судьяси бўлганидан кейин, ҳар бир кўрилаётган ишнинг объектив бўлишини таъминлаши керак-ку! Фақат қонун асосларигина эмас, турмуш ва унинг баъзи бир мураккаб томонларини ҳам ҳисобга олиш лозим.

22-мактабда Раҳим Қориев деган йигит ишлайди. Уйланган. Дастлаб ширин турмуш кечирганлар. Бироқ кўп ўтмай, уларнинг орасидан ола мушук ўтиб қолди.

Раҳим мактабдан беш-ўн минут кечикиб келса, унинг бошида ёнғоқ чақди. «Нега дарсдан чиқиб, уйга келмайсиз? Мактабда бирор «гапингиз» бордир. Мен сизга ишонмайман».

Борди-ю, она фарзандларга насиҳат қилмоқчи бўлса, келинпошша оғиз очирмайди. «Сиз аралашманг, мен у билан тураман!»

Қизиқ, хотиннинг дастидан ишдан бироз кеч келиб бўлмас экан-да! Ахир, йиғилиш бўлиши, ўзи раҳбарлик қилаётган синф билан суҳбат ўтказиши мумкин. Ота-оналар олдига бориб туриш ҳам керак. Р. Қориев педагог сифатида ҳамма тарбиявий ишларни амалга ошириши керак-ку! Турмуш ўртоғи наҳотки буни тушунмаса?!

Бир куни ярим сўмлик тарелка устида қайнонаси билан жанжаллашиб, уни урган. Ана ўқимишли, институтда лаборантка бўлиб ишлаётган келиннинг «антиқа» қилиғи!..

Судда у эридан койинди, қайнонасини ёмонлади. Ана шунда ишга қонун йўли ва жамоатчилик фикри билан ёндошиш керак. Бундай қараганда, келиннинг айби йўқдай кўринади. Аммо педагог йигитни гуноҳкор қилиб, уйига ўз вақтида келмаслигида, онасининг лом-лим демаслигида айблаш керакми?!

Роза Сиддиқхўжаева улар билан узоқ суҳбатлашди. Оила, қайнона, мактаб, жамоат иши ва ҳоказолар тўғрисида ҳаётий мисоллар келтирди. «Эр-хотиннинг уруши—дока рўмолнинг қуриши». Қайнона ҳам она эканлигини, уни эъзозлаш келиннинг бурчига киришини мисоллар асосида тушунтирди.

Шундай қилиб, оила яна бирлаштирилди. Одил суднинг ёрдами катта бўлди.

Куни-кеча Виктор Васильевич Климов иши кўрилди.

Бу воқеа тасодифан бўлган. Бироқ одил суд жиноятчини ҳеч қачон оқламайди. Жиноят қилдингми, ким бўлишингдан қатъий назар суд олдида жавоб берасан!

Климов Галинский билан ичишади. Улар кайф ҳолда тортишиб қолишади. Шунда,ароқнинг «кучи» билан бир зумга шер бўлиб кетган Климов «улфати»га икки марта пичоқ уриб, ўзининг кимлигини кўрсатиб қўйди. Оқибати: ҳаммаси кайф устида бўлибди, энди нима қиламан, деб оҳ-воҳ уриш кечлик қилди.

Климов тўрт йилга жазо олди. Бир зумлик кайфу-сафо деб дўстини жабрлади, оиласи, фарзандлари юзини шувит қилди.

Роза ана шундай фикрлар оғушида идорага келди. Ҳаво очиқ, соф эди. Унинг руҳи енгил. Ўзининг ўн етти йиллик фаолиятига беихтиёр назар ташлади.

1953 йили Тошкент Давлат университетининг ҳуқуқшунослик факультетини тамомлаб, юстиция министрлиги ва республика Олий Совети Президиумида масъул вазифаларда ишлади. 1960 йилдан буён эса Октябрь районида халқ судьяси вазифасини бажариб келяпти. Одил совет суди системаси асосида одамлар тақдирини ўйлайди, уларнинг ҳар бир ишини синчковлик билан кузатади, объектив ҳал қилади...

Биз билан суҳбатда район халқ суди раиси С. Дадажонов, Розахон завод ва фабрикаларда, мактаб ва маҳаллаларда тез-тез бўлиб, одил суд системаси тўғрисида суҳбат ҳамда лекциялар ўтказиб туражагини айтди.

Халқ судьяси одамлар тақдирини ўйлар экан, улар билан яқин алоқада бўлиб, ҳар доим уларнинг орзу-истакларига катта қизиқиш билан қарайди. Ҳар бир ишнинг одил ҳал бўлишига эришади. Бу унинг виждоний бурчидир.

К. НОРМАТОВ.

«Шарқ» юлдузлари

Беш йиллик илғорлари

ШАҲРИМИЗДАГИ «Шарқ» мебель фирмасининг аҳил коллективи беш йилликнинг сўнгги йилида баракали меҳнат қиляпти.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС, ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорлик режимини кучайтириш тўғрисида»ги Хатига жавобан қатор конкрет тадбирий чоралар ишлаб чиқилди. Техника янгиликларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш, материал, электр энергия ва хом ашёдан тежаб-тергаб фойдаланиш ҳисобига меҳнат унумдорлиги анча ошди.

Корхонада иш мусобақа асосида ташкил этилаётгани учун дуруст ютуқлар қўлга киритилмоқда.

Мусобақа ғолибини аниқлашда планнинг бажарилиши қатори, ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг сифати, хом ашёнинг тежаб-тергаб сарфланиши, меҳнат интизоми ҳам ҳисобга олинади.

Яқинда шу мусобақа шартларининг бажарилиши кўриб чиқилди. Бунда энг яхши кўрсаткичга эришган 1-цех коллективига корхонанинг кўчма Қизил байроғи берилди. Маъмурият томонидан ажратилган пул мукофоти ҳам шу цехга топширилди.

Бу цех меҳнатсеварлари ойлик топшириқларини доимо 105—106 процентга етказиб адо этишяпти. Улар хом ашёни тежаб-тергаб сарфлаб, иқтисод қилинган материаллардан кўплаб қўшимча маҳсулот тайёрлашяпти. Цехда беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари адо этиб, 1971 йил ҳисобига ишлаётган илғорлар сафи кенгайиб боряпти. Илғор пресслочилардан Акбар Исломов, Аҳмад Бобожонов, силлиқловчилардан Ибодулла Абдуллаев, Александр Макаркин каби илғор ишчилар маҳсулот сифатига ҳам алоҳида аҳамият беришяпти.

Илғорлар ғайрати туфайли цех йиллик ва беш йиллик планини муддатидан олдин —15 ноябрдаёқ бажариб қўйди.

КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олишга интилаётган корхона меҳнатсеварлари шу кунларда 1971 йил ҳисобига ишламоқдалар.

Ш. МИРҲАБИБОВ.

Тошкент бунёдкорлари

Юрагида ўти бор

— Ўх-хў, бу ерлар зап ўзгариб кетибди-ку, қаранг-а! Биноларни бунёд этганларни қўли дард кўрмасин, Қойил-е!...

Ҳа, биз Чилонзордамиз. Чилонзор чиройига, ҳусну-жамолига тан бермайдиган бирор кимса бўлмаса керак. Эҳе, сон-саноқсиз қатор-қатор осмонўпар биноларни, мана бу гулзор майдонларни, қурилиш участкасида жавлон ураётган йигит-қизларнинг меҳнатини кўз-кўз қилган инсоннинг қалб тўлқинини тўхтатувчи бирор куч бормикин?!

Мана шундай кишининг ўзига мафтун этадиган чиройли биноларнинг бунёдкорлари ким бўлдийкин? Хў, анови осмонга бўй чўзаётган бинонинг қоқ тепасида чаққонлик билан ишлаётган забардаст йигитчалар ким экан-а?

— Жонажон пойтахтимиз Тошкентда зилзила бўлганлигини радиодан эшитиб қолдим. Ўшанда ўн биринчи синфни тугатиш арафасида эдим. Бу оғир дард менинг ҳам қалбимни қанчалик зирқиратиб қақшатган эди. Мен совхоз комсомол ташкилотининг секретарига пойтахтимиз қурилишларида бориб ишлаш истағимни айтдим. Эртаси куниёқ у мени райком комсомолга бошлаб келди. Кўплар қатори менга ҳам йўлланма беришди.

Шундай қилиб, мен ҳаётда биринчи қадам ташладим. Тошкентда мени қалби дарё, меҳри бир дунё одамлар қарши олишди. Қурувчилик касбини меҳр билан ўргандим. Бу касбнинг турли соҳаларини ўргатишда, айниқса, менга кекса қурувчи Номоз Юнусов яқиндан туриб ёрдамлашдилар. Ана шу устозимнинг кўмаги туфайли анча муваффақиятни қўлга киритдим...

Ўзи ҳақида ҳикоя қилинаётган кичкина, кулча юзли, тўла-тўқ бу йигитча Сирдарё область Зомин район Сарнур қишлоғидан келган Бердиқул Маматқулов бўлади.

— Бердиқул бошқармамизнинг фахри, — дейди бошқарма партия комитетининг секретари Когай. — У дастлабки ишга келган кундан бошлаб ўзининг хулқи, одоби билан бошқаларга намуна бўлиб келмоқда. Қурилиш участкаларида жон куйдириб меҳнат қилиш билан бирга жамоат ишларида ҳам актив иштирок этиб келмоқда. Шаҳримиз осойишталигини сақлашда кечқурунлари белгиланган постларга бориб туради. Шунинг билан бирга бошқарма комсомол ташкилотининг бюро аъзоси ҳамдир.

Ҳа, ҳақиқатан ҳам шундай. 9-трестга қарашли 31-қурилиш бошқармасининг биринчи участкасида иш олиб бораётган Бердиқул Маматқулов бошлиқ қурувчи ёшлар бригадасининг иши мақтовга сазовордир. Чилонзор районидаги 3-нон заводи қурилишида, Ғафур Ғулом кўчасидаги лампа заводи ишчилари учун қурилган 411 ўринли ётоқхона қурилишида бригада ёшларининг меҳнати сингган.

Шу кунларда расмчилик комбинати қурилишида ишлаётган қўли гул бунёдкор ёшлар КПСС XXIV съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб ишламоқдалар. Кунлик ва ойлик топшириқларни 130—135 процент қилиб адо этишмоқда. Эрназар Бердимуродов, Ранса Шарофиддинова, Турғун Маҳмудов, Эргаш Кенжаев, Момалатиф Дадабоев, каби қурувчи ёшлар илғорлар сафидан ўрин олганлар.

Бригададаги 12 қурувчининг ҳаммаси ёшлар. Қурувчилик касбини турли соҳаларини мукаммал эгаллаб олганлар. Булар меҳнат фронтида жавлон уриш билан бирга билимларини ҳам тинмай оширмоқдалар. Бердиқул Маматқулов, Эрназар Бердимуродовлар политехника институти қурилиш факультетида кечқурун таҳсил кўрмоқдалар. Б. Маматқулов ва унинг бригадасидаги ёшлар бир неча марота таба трест, бошқарма мақтов қоғозлари ва ёрлиқлари билан тақдирланди.

Бердиқул пойтахтимиз қурилишига келганида 18 баҳорни кўрган эди. Энди эса 22 баҳорни қарши олди. Мана, кечаги навқирон ёшнинг иши. Унга ўхшаган жўшқин қалбли ёшлар оз эмас. Жуда кўп.

Шаҳримиз чиройига боқиб маҳлиё бўласиз, шунда мамлакатимизнинг турли шаҳар ва районларидан келган бунёдкорларимизни, Бердиқул Маматқулов каби қайноқ қалбли ёшларимизни кўз олдингизга келтираверинг.

Н. ФОЗИЛОВ.

Планетамиз янгиликлари

ҚУРУВЧИЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

БЕЛГРАД. (ТАСС). Югославия қурувчилари Черногориядаги Иванград шаҳридан Косовск Митровицагача бўлган автомобиль магистралининг энг қийин қисмини фойдаланишга топширдилар. Бу йўл тоғли жойдан ўтган. Автомобиль йўлининг ана шу қисми жами 129 километр масофа бўлишига қарамай йўл қурувчилар икки ярим йиллик иш мобайнида 1,6 миллион тонна тош ва тупроқни жойлаштирдилар, бир миллион куб метрдан ортиқ қум ва майда тош тўкдилар, етти юз минг куб метр бетон ёткиздилар.

Автомобиль йўлининг ана шу участкаси фойдаланишга топширилиши билан мамлакатнинг олис районларидан денгиз томон Адриатика магистралига чиқиш имконига эга бўлдилар. Адриатика шимолидаги Копардан Югославия жанубидаги Скопле шаҳригача бўлган йўл автомобиль транспорти учун очилди.

БУХАРЕСТ БОҒ-ШАҲАРГА АЙЛАНАДИ

БУХАРЕСТ. (ТАСС) Бўлажак беш йиллик мобайнида Бухарестнинг кўкаламзор майдонлари 70 гектарга етади, 1980 йилда эса кўкаламзорлар 800 гектарга етади. Айни пайтда Румыния пойтахтининг саноат ва уй-жой қурилиши тез суръатлар билан ўсиб боради.

Бухарест муниципал кенгашининг планига мувофиқ шаҳарда йилига камида 10 минг туп дарахт, 50 минг туп атиргул, 250 минг туп манзарадор ўсимлик ва 50 минг туп бошқа кўчатлар ўтқазилади. Румыния пойтахтини кўкаламзорлаштириш планида парклар ва боғларга алоҳида аҳамият берилган. Пойтахтнинг муниципал кенгаши Бухарестни боғ-шаҳарга айлантириш орзусида.

МАОРИФНИ ИСЛОҲ ҚИЛИШ УЧУН

РИМ. (ТАСС). Бутун Италияда маориф системасини демократик асосда ислоҳ қилиш ҳаракати кучайиб кетди. Сардиниянинг область маркази Кальяри шаҳрида ислоҳотни талаб қилган студент ва ўқувчиларнинг оммавий намойиши бўлиб ўтди. Студентлар Бари шаҳрида саккиз институт биносини, Таронтода саккиз техникум биносини эгаллаб олдилар, Пиза шаҳрида физика ва ахборот факультетларининг студентлари забастовка ўтказмоқдалар.

ДАВЛАТ НАЗОРАТИГА ОЛИНАДИ

КОЛОМБО. (ТАСС). Цейлон ҳукумати давлат савдо корпорацияси тўғрисидаги қонун лойиҳасини маъқуллади ва уни парламент муҳокамасига қўйди.

Янги қонунга мувофиқ, мамлакатда молларни импорт, экспорт қилувчи, тақсимловчи ва сотувчи корпорациялар тузилади. Биринчи даражали зарур товарларнинг бутун импорти давлат қўлида бўлади. Қонун экспорт савдосидаги давлат ҳиссасини кўпайтиришни ҳам кўзда тутади.

Янги корпорациялар икки томонлама савдо битимларининг бажарилишини таъминлайди, янги бозорлар излаш билан шуғулланади ҳамда жаҳонда Цейлон молларига бўлган нарх-навонинг мустаҳкамлаштирилишига ёрдам беради.

АҚШ ҳукумати мамлакат ичкарисида социал эҳтиёжларга сарфланадиган маблағларни қисқартириш билан бир пайтда, «ёрдам» сифатида Жануби-Шарқий Осиёдаги қўғирчоқ тузумлар учун миллионлаб долларни совурмоқда.

(Газеталардан).

Нью-Йорк харобаларида

— Яна улар Камбоджа ҳукуматига ёрдам беришмоқчи-я.

Карикатура Америкада чиқадиган «Нью-Йорк пост» газетасидан олинган.

Жанубий Вьетнамда жанглар

ХАНОЙ. (ТАСС). Жанубий Вьетнамдан олинган хабарларга кўра, Халқ Озодлик қуролли кучлари 1 декабрда Фиоклони вилоятидаги АҚШнинг 1-аэромобиль дивизияси позициясига ҳужум қилганлар. Ватанпарварлар Бенче, Камау ва Куангнам вилоятларида жойлашган Америка-Сайгон қўшинларига ҳам зарбалар берганлар. Плэйкудаги АҚШ ҳарбий ҳаво базасидан 47 километр ғарби-шимолда Американинг 1 вертолёти уриб туширилган.

Халқ Озодлик қуролли кучларининг бўлинмалари 1 декабрдан 2 декабрга ўтар кечаси душманнинг 22 ҳарбий базаси ва мустаҳкамланган пунктлари, шу жумладан, АҚШнинг Камранидаги ҳарбий ҳаво базасини, Даклал ва Биньдинь вилоятларидаги Америка аэродромларини, Кханьхоа вилоятидаги ёлланган Жанубий кореяликлар 9-дивизиясининг команда пунктини, шунингдек, Фуйен ва Ратьзя вилоятларидаги Америка-Сайгон қўшинларининг команда пунктларини ҳам ўққа тутдилар.

Ҳар йили кузда Веймар шаҳрида анъанавий пиёз ярмаркаси бўлиб ўтади. Энг кекса пиёз сотувчи Эмми Штрасбург 77 ёшда. У бундай ярмаркалардан 55 тасида иштирок этган.

СУРАТДА: Эмми Штрасбург ярмаркада.

АДН—ТАСС фотоси.

ЖОСУСЛИК ҚИЛИШ ТЎХТАТИЛМАЁТИР

ҚОҲИРА. (ТАСС). Қўшма Штатлар Сувайш канали районида Бирлашган Араб Республикасига қарши жосуслик фаолиятини ҳамон давом эттирмоқда. Қоҳирада чиқадиган «Ал-аҳром» газетасининг ёзишича, АҚШ Сувайш канали устида «У-2» жосус самолётлар учиришни тўхтатганлигини расман маълум қилганлигига қарамай, америкаликлар Миср қўшинлари тўғрисидаги разведка маълумотларини сунъий йўлдош жосуслар ёрдамида олишни давом эттирмоқдалар.

ГВИНЕЯ ХАЛҚИ БИЛАН БИРДАМЛИК

ГАВАНА. Куба халқи ва Революцион ҳукумати Португалиянинг ёлланган қароқчилари Гвинеяга қуролли бостириб киришини кескин қоралайди, дейилади Куба президенти Освальдо Дортикоснинг Гвинея ҳукумати бошлиғи Секу Турега йўлланган мактубида. Мактубда гвинеяликларнинг интервентларга қарши кураши билан бирдамлик билдирилган.

ЛОНДОН. Буюк Британия Коммунистик партияси ижроия комитетининг аъзоси Жоан Беллами «Морнинг стар» газетасида қуйидагиларни ёзган: Гвинея республикасига қилинган қуролли ҳужум империализм ўз мустақиллиги учун курашаётган Африка халқларига нисбатан қўллаётган террор ва босқинчилик ҳаракатининг яна бир кўринишидир.

НАЙРОБИ. Гвинеяга қилинган империалистик агрессия қаттиқ қораланибгина қолмай, балки унга кескин зарба ҳам берилиши керак, деди Кения касаба союзлари марказий ташкилотининг раҳбарларидан бири Ф. Т. Омидо. Гвинеядаги воқеаларда, деб таъкидлади у мамлакатнинг барча касаба союз аъзоларига қилган махсус мурожаатида, ҳеч шубҳасиз империализм, мустамлакачилик ва янги мустамлакачилик қўли бор эканлигига ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ.

ЛАГОС. Чет эл ёлланган аскарларнинг Гвинея республикасига бостириб кириши — империалистик доираларнинг Африка қитъасидаги ўзининг аввалги аҳволини тиклашга уринаётганлигининг янги бир далили, деб ёзади Нигерияда чиқадиган «Дейли экспресс» газетаси. Мустақил Африка, деб таъкидлайди газета, шуни унутмаслиги керакки, Португалия мустамлакачилари Жанубий Африка ва Родезия ирқчилари ҳамда уларнинг гумашталари бўлган Ғарб давлатлари африкаликларнинг душманларидир.

(ТАСС).

БЕНГАЛ ҚЎРФАЗИДАГИ ОФАТ

ЦИКЛОНЛАР ер шарининг шу зонасида ҳийла тез-тез меҳмон бўлади лар ва одат тусида ҳалокат келтирадилар. 1963 йилда улар йигирма икки минг кишининг, орадан икки йил ўтиб олтмиш етти минг кишининг ёстиғини қуритдилар. Бироқ бу йилги фалокат кўлами кишини ҳайратда қолдирмоқда. Тинмай аниқланаётган маълумотларда юз, уч юз минг ва ҳатто миллионлаб киши қурбон бўлгани кўрсатиляпти. Тирик қолганларга вабо ва чечак касалликлари хавф туғдиряпти.

Хароб бўлган область катта группадаги ясси ороллардан иборат бўлиб, улар кўпроқ Ганг дарёсининг ўзанида сув остидан кўтарилган участкалардир. Аҳолиси тиғиз бўлган бу ороллар аслида денгиз суви сатҳида жойлашган. Уларга ўн метрдан олиб йигирма метрча баландликдаги тўлқинлар бостириб кирди.

Бироқ циклоннинг ўзидан у вужудга келтирган сув тошқини даҳшатли ҳалокат сабабчиси бўлди. Шарқий Покистондаги юзлаб оролда ҳаёт тугади. Ағдар-тўнтарни ўз кўзи билан кўрганлардан бири у ерда «лойга қоришиб кетган жасадлар устига босмай бир қадам ҳам қўйиш мумкинмас, кўпгина жонсиз гавдалар унда бунда қуламай қолган дарахтларнинг шохларида осилиб ётибди» деб ҳикоя қилди. Покистон маъмурлари Бола оролида ёрдам бериш пунктлари ташкил қилдилар. Улар биринчи чора сифатида юқумли касалликларнинг яна тарқалиб кетмаслиги учун унинг олдини олиш учун ҳаракат қилмоқдалар. Ҳалок бўлганлар шу қадар кўпки, уларни қардошлик қабрларига дафн қилмоқдалар.

Циклоннинг қандай ва нима учун вужудга келиши ҳали очиқ-ойдин маълум эмас. Бироқ унинг пайдо бўлишини таърифлаш мумкин. Унинг марказида «Циклон кўзи» деб аталган) тинч зона ҳукмронлик қилади. Унинг атрофида соатига икки юз километрга тезлик билан сувга қонган довулларнинг улкан оқимлари эсади. Диаметри олтмишдан минг километргача бўлган бу довуллар ўз жойини соатига йигирма беш — эллик километр эсиб ўзгартиради.

Циклоннинг вужудга келиш механикаси кам ўрганилган бўлса ҳам, у пайдо бўлиб ҳаракат қила бошлагандан кейин унинг маршрутини кузатиш ва ривожланишини олдиндан кўриш, шундай экан, бўлажак хавф ҳақида аҳолини огоҳлантириш мумкин.

Яқин вақтларгача бундай кузатишлар осмондан туриб олиб борилар, бу эса учувчилар ҳаётини катта хавф остида қолдирар эди. Ҳозирги вақтда бу иш ҳозирча жуда оз сонли бўлган метеорология йўлдошлари орқали амалга ошириляпти.

Ганг дарёсининг ўзанини вайрон қилган циклонни ўз вақтида ошкор қилиб бўлмади. У вужудга келгач, орадан бир неча соат ўтиши биланоқ соҳил бўйидаги Покистонга келиб етди.

Жаҳон кўп асрлар давомида қуйидаги табиий офатларни бошидан кечирди: 1556 йилда Хитойни ларзага келтирган энг кучли зилзила вақтида саккиз юз ўттиз минг киши ҳалок бўлди, 1887 йилда эса яна Хитойда бўлган сув тошқини тўққиз юз минг кишининг ёстиғини қуритди, 1923 йилда Токиода бўлган зилзила натижасида бир юз қирқ уч минг киши ўлди. Покистондаги ҳалокат эса инсоният тарихида бўлиб ўтган энг катта ҳалокатларнинг бири ҳисобланади.

(«Драпо руж»—АПН)

СУРАТДА: Хатиа оролида офатдан зарар кўрганлар.

АФП—ТАСС фотоси.

60 Ҳамид Олимжон

«Ўзбек халқи ажойиб адабиёт яратди. Ўзбек ёзувчилари ўз халқларининг самимий муҳаббатига сазовор бўлдилар. Ёзувчилар иштирок этмаган бирорта жузъий иш йўқ. Адабиётимизнинг битмас-туганмас қудрат манбаи халқ, большевиклар партиясидир. Адабиётимизнинг қудрат манбаи унинг революционлигида, Ватанга, она тупроққа бўлган оташин муҳаббатидадир».

Ҳамид ОЛИМЖОН.
(«Ўзбек халқининг адабиёти») 1943 йил.

Шоир ҳақида хотиралар

«Шоир Ҳамид Олимжон ғайрати жўшқин, қалби кенг кўламли, қайнаб тошган йигит эди».

ОЙБЕК

* * *

«Ажойиб ўзбек шоири Ҳамид Олимжон... Жўшқин, ўткир ақлли, тиниб-тинчимас йигит эди».

МИРЗО ТУРСУНЗОДА
Ленин мукофоти лауреати.

* * *

«Ҳамидни Ўзбекистон Ёзувчилар союзининг секретари қилиб сайлаганларида у энди ўттиз ёшда эди... Ҳамид ўша кезларда сиёсий жиҳатдан етук давлат арбоби, ижодий бақувват, иродали раҳбар эди».

ЛЕВ ПЕНЬКОВСКИЙ

* * *

«Ҳамид Олимжон давлат, жамоат арбоби, нотиқ, меҳрибон дўст, санъаткорларга яқин, камтар одам эди».

СОРА ЭШОНТЎРАЕВА,
СССР халқ артисти.

* * *

«Ҳамид Олимжон ўз адабиётининг байроқдори даражасига кўтарилди».

ҲАМИД ҒУЛОМ,
ёзувчи.

Шодликни куйлаганимнинг сабаби

Шоирларни кўп ўқиб чиқдим,
Билмаганим қолди жуда кам.
Ўқиб чиқдим, чувалди фикрим,
Кўравериб ҳаммасида ғам.
Фузулийни олдим қўлимга,
Мажнун бўлиб йиғлаб қичқирди.
Ва Навоий тушиб йўлимга,
Фарёд билан ўрнидан турди.
Лермонтовни ташламадим ҳеч,
Ахир куйиб олдим Ҳофизни.
Пушкин менга кўрсатди ҳар кеч,
Йиғлаб турган бир черкас
қизни.
Шекспирдан сўрадим савол,
Жавобини келтирди Хайём:
«Чунки ғамга ошнодир ҳол,
Қайғу билан тўлиғдир айём».
. . . .
Ўйладим-у, узоқ қолдим жим,
Сўнгра савол қилдим ўзимдан,
Дарё каби тошиб севинчим,
Ёш тирқираб келди кўзимдан.
Шодлик йўлга бошлади мени,
Бахтиёрлик бўлди одатим.
Шоир бўлиб шодлик ва бахтни
Куйламаклик зўр саодатим.
Чунки элим қайғуни билмас,
Чунки йўқдир ватанда мотам,
Озод халқим бошига келмас,
Энди сира мусибат ва ғам.
Шунинг учун шодман бир умр,
Шунинг учун шодлик
ҳамдамим,
Ҳар кун ортар кўзларимда нур,
Шунинг учун йўқ асло ғамим.
Мен биламан душманим кимлар,
Сергак бўлиб боқдим йўлимга.
Чунки халқим барча тилсимлар,
Калитини берди қўлимга.

Бахт тўғрисида

Ҳар кимга бир «нони-
насиба» —
Паррандалар ўз ҳаққин
тилар,
Кўпни кўрган қари дунёда,
Бахт ахтариб кўплар
ўтдилар.
Кўплар ўтди, кўпгина
одам,
Таний олди дўзахни, ўтни,
Дунё деди, кўзни очди-ю,
Лекин кўрди фақат
тобутни.
Шодлик истар эди барчаси,
Лекин келиб қучарди
мотам,
Хурсандликка зор
дийдаларда,
«Шодлик мен» деб кулар
эди ғам.
Бахт ахтарар ва қора
тақдир,
Мазах билан қилар
ҳақорат,
Дунё-дунё армон ва орзу
Гадойликда бўларди ғорат.
Мотам ва зор, азоб ва
қайғу
Гадойликнинг кўҳна
йўлдоши,
Инсон қалби устида ётар,
Асрларнинг муҳтожлик
тоши.
Бахт топилмас ҳеч бир
замонда,
Эл қул бўлса, бўлса
яланғоч,
Жаннатларни яратган
одам,
Натижада ўзи қолса оч.
Қувонч шулким, толе ёр
бўлиб,
Бахтни топган элни
кўролдим,
Асрларнинг қайғусин
қарғаб,
Шодлик ва бахт куйини
чалдим.
Элим яшар осойиш ва
шод,
Ўлкам ўзи янги бир
жаҳон—
Ўзбекистон номли бир
жаннат
Боғларида ором олар жон.
Бахт қайнайди соф
булоқларда,
Дамларимиз ўтар беозор,
Шаҳарларда, боғлар,
тоғларда,
Элни қучган мангу бир
баҳор.

Йиллар, фактлар

◆ Ҳамиднинг биринчи шеърлари 1925 йилда ёзилди. Булар ҳали бадиий пухта асарлар бўлмасада, ёш юрак туйғулари кўзга ташланар эди.

◆ 1929 йили шоирнинг илк шеърий тўплами чиқди.

◆ 1939 йилдан умрининг охиригача Ҳамид Олимжон Ўзбекистон Ёзувчилар Союзи раиси вазифасида ишлади.

◆ 30—40 йилларда шоирнинг «Олов сочлар», «Пойга», «Ўлка», «Бахт», «Ойгул ва Бахтиёр», «Зайнаб ва Омон». «Семурғ», «Она ва ўғил» каби қатор асарлари босилиб чиқди.

◆ Шоирнинг асарлари мамлакатимизнинг деярли барча тилларига таржима қилинган.

Юксак истеъдод соҳиби

Шодлик йўлга бошлади мени,
Бахтиёрлик бўлди одатим.
Шоир бўлиб, шодлик ва бахтни
Куйламаклик зўр саодатим.

Ушбу мисралар худди ана шу тарзда, соддалиги, самимийлиги, қайноқлиги билан тўппа-тўғри китобхон қалб тўридан ўрин олади ва унга тетик руҳ, фахр-ифтихор, эҳтирос-муҳаббат бағишлайди.

Зотан, чинакам поэзияга қўйиладиган асосий талаб ҳам ана шундай! Юксак гражданлик бурчи, поэтик маҳорати, нафосат истеъдоди, ҳароратли қалб туғёни ва бутун шоирлик маҳорати-ю, ақл-идрокини жонажон халқи, гўзал Ватани, буюк давлатига бағишлаган фидоий қалам соҳиби бўлмиш Ҳамид Олимжоннинг номи устоз санъаткор Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийдан сўнг зўр ҳурмат ва муҳаббат билан тилга олинади. Бу — бежиз эмас: ғоят қисқа —35 йиллик умрининг 20 йилини қизғин, сермаҳсул, сермазмун ижодга бағишлади у! Ана шу давр мобайнида тўққизта поэма, тўртта баллада, иккита шеърий драма ва 160 га яқин шеър, 18 та ҳикоя, очерк, публицистик мақола ва ўттиздан ортиқ тақриз ҳамда хотиралар ёзди.

Бу ерда гап фақат сону саноқда эмас. Йўқ, асло! Бу ерда гап ҳассос шоир, етук драматург, ўткир таржимон, моҳир публицист, ажойиб очеркист— бир сўз билан айтганда, реалист санъаткорнинг бекиёс ижодкорлик маҳорати, бетиним меҳнати ва ўзини сафарбар этиш салоҳияти ҳақида гап боради. Муҳими, Ҳамид Олимжон асарларига жон, қон бағишлаган унинг реалистик ҳаётийлиги-ю, халқчиллигида! Шоир ҳамиша меҳнаткаш, фидокор, ижодкор, бунёдкор халқимиз орасида бўлди. У билан бирга яшади, нафас олди, унинг қувончига ҳам, қайғусига ҳам шерик бўлди. Шу боисдан ҳам биз унинг асарларида ҳар доим реал кишиларни, аниқ тарихий шахсларни кўрамиз. Биргина «Бахтлар водийси» шеърини олайлик. Шеър бевосита гўзал диёримиз Фарғонанинг кўм-кўк водийлари бағрида, кенг пахтазор далалар шамолидан тўйиб-тўйиб симирилиб, пахтакорлар билан жонли суҳбат асносида битилди. Бу шеърни қачон ўқиманг, худди ўша гўзал водийнинг майин шаббодалари юзингизни сийпаб ўтгандек, ўша мироб Ҳайдар ака ғўзага жон бағишлаб, ариқларга об-ҳаёт оқизаётгандек... Машҳур «Зайнаб ва Омон» поэмаси-чи! Эндиликда бу ажойиб асар халқимиз мулки, поэзиямиз кўрки бўлиб қолди. Йўқ, асло, бу иборада заррача муболаға йўқ! Чунки инсон ҳиссиёти, унинг кечинмаси, унинг юрак дардлари, қувончи ва бутун маънавий дунёсини оқ қоғоз бетида жонли гавдалантириш, яшатиш ва яшнатиш, буни ҳаммага манзур, ҳаммага ёқимли, таъсирли этиб ҳадя эта олиш ҳазилакам жасорат, ҳазилакам маҳорат, ижодий меҳнат ва изланиш талаб этмайди.

Чиндан, баъзи қаҳрамонлар ёҳуд меҳнат фидойиларининг номи «гурр» этиб таралади ва тарқалади-ю, кейин сўниб қолади.

Ҳамид Олимжон асарларининг реал қаҳрамонлари асло ундай эмас. Мана, Зайнаб опа. Бу муҳтарам ўзбек қизи, биринчи бор кўксига улуғ Ленин нишонини тақиш шарафига муяссар бўлган меҳнатсевар, оқила-фозила аёл шу кеча-кундузда Бухоро область, Ғиждувон район, Фришкент қишлоқ Советининг раиси сифатида «оқ олтин»дан тоғ уюшдек шарафли, масъулиятли ва муқаддас ишга муносиб ҳисса қўшаяпти.

Забардаст шоир Ҳамид Олимжоннинг ижодий такомил ва ғоявий чиниқишида ҳеч шак-шубҳасиз, буюк рус адабиёти, биринчи навбатда Горький, Маяковский ижодий анъаналари ва бу мактабнинг муносиб кўмаги, таъсири, ижобий роли бор.

Ҳамид Олимжон катта жасорат билан драматургияга «қўл урди». Қўл урганда ҳам жуда катта ишга бел боғлади: ўзбек халқининг ажойиб афсонавий — реал қаҳрамони Ҳошим ибн Ҳаким (Муқанна) ҳақида, у бош бўлган миллий озодлик ҳаракати хусусида йирик бадиий полотно майдонга келди.

Улуғ Ватан урушининг энг даҳшатли, энг ҳал этувчи, энг масъулиятли дамлари (1942—43 йиллар)да ёзиб тугалланган ва Ҳамза номли ўзбек Давлат академик драма театри саҳнасида зўр муваффақият билан ўйналган тўрт парда, саккиз кўринишли «Муқанна» тарихий драмасидаги асосий ролни СССР халқ артисти Аброр Ҳидоятов мислсиз маҳорат билан ижро этган ва минг-минглаб томошабинларнинг олқиш, муҳаббатларига сазовор бўлган эди.

Ана шу драмада биз Муқанна билан «жўр» ҳолда улкан ва ватанпарвар шоиримиз Ҳамид Олимжоннинг ҳамиша барҳаёт, янгроқ овозини тинглаган эдик ва ҳозирда ҳам у баралла янграяпти:

Халққа айтинг, мен асло
ўлганим йўқ,
Ёв қўлига таслим хам бўлганим
йўқ.
Мен элимнинг юрагида яшайман.
Эрк деганнинг тилагида
яшайман.

Шодлик ва бахт, гўзаллик ва инсоний шараф куйчиси, ўткир дидли, ҳушёр коммунист — шоир Ҳамид Олимжон ижодига хос яна бир ибратли фазилат, бу юксак оптимизм, келажакка ишонч туйғусидир.

Совет халқи мўъжизакор «Луноход»ни ойга чиқариш шарафига муяссар бўлган мана шу ҳозирги қувончли дамларни ақлу идрок кўзгусида аён ва муқаррар кўрган эди у! Мана, ўша оптимистик руҳ, порлоқ истиқбол тароналари:

Қудратли зўр эл учун осмон,
Худди ердай осойиш бўлур.
Бир неча йил мобайнида кўк,
Одам билан албатта тўлур.

Муборак 60 йиллиги нишонланаётган шу шодиёна дамларда ҳассос шоиримиз Ҳамид Олимжон маънан ва фикран биз билан ҳамнафас, ҳамнишиндир. Чунки чинакам халқ фарзандининг, юксак эътиқод, ақл-идрок соҳибининг майин, ёқимли, сермазмун, янгроқ овози ҳамиша барҳаёт бўлур!

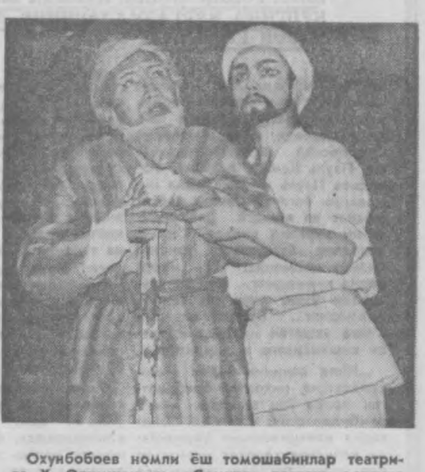

Охунбобоев номли ёш томошабинлар театрида Ҳ. Олимжоннинг «Семурғ» достони асосида тайёрланган спектаклдан кўриниш.
Бунёд ролида—Л. Саъдуллаев.
Кўр бахши—Ўзбекистон ССР халқ артисти К. Хонкелдиев. С. Каган фотолари.

Унинг ижоди — тарбия воситаси

Ўсиб келаётган ёш авлодга синфда, дарс жараёнида мустаҳкам ва чуқур билим бериш билан бирга, синфдан ташқари машғулотларнинг ҳам роли каттадир. Бунда асосан, ўқувчиларни коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялашга алоҳида эътибор берилади. Адабий кеча, конференция, китобхонлар мунозараси, савол-жавоб кечалари ўтказиш ўқувчилар дунёқарашини шакллантириш, уларнинг фикрлаш қобилиятларини такомиллаштиришнинг муҳим воситасидир.

Биз ўтган ўқув йилларида бу масалаларга, айниқса, алоҳида эътибор бердик. Ўқувчиларимиз Ҳамид Олимжоннинг асарларини коллектив бўлиб ва якка-якка тартибда ўқидилар, ўқилганлар устида суҳбатлар ўтказилди.

Улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги муносабати билан тайёрланган ва район, шаҳар кўрикларида юқори баҳоланган адабий монтажда кўпгина шеър-қўшиқларни Ҳамид Олимжон қаламига мансуб бўлган поэзия дурдоналаридан танладик.

Ҳамид Олимжонга бағишлаб чиқарилган фото-газета ва фото-альбомларни тайёрлаш вақтида ўқувчиларимиз изландилар, меҳнат қилдилар — булар барчаси, уларнинг синфда олган билимларини мустаҳкамлади ҳамда китоб мутолаасига иштиёқларини ўстиришга хизмат қилди.

Биз бундан буён ҳам шундай тадбирларни изчиллик билан давом эттирамиз.

Рашид ЖАЛИЛОВ,
Алишер Навоий номли ўрта мактаб тарбиявий ишлар ташкилотчиси, мактаб бошланғич партия ташкилотининг секретари.

Охунбобоев номидаги ёш томошабинлар театрида Ҳ. Олимжоннинг «Ойгул билан Бахтиёр» достони асосида тайёрланган спектакль муваффақиятли намойиш қилинмоқда.
СУРАТДА: спектаклдан бир кўриниш.

Хайрлашув

Ўзинг сўйла, шу қора
кўзлар,
Унутарми шу учрашишни?
Шунча ўсиб ништар
киприклар,
Кўрганмикин шу гўзал
тушни?
Ёниб турган олов
дудоқлар,
Бошқа лабга бўлганмикин
банд?
Юракларнинг ўйнаши ҳеч
бир
Бўлганмикин шунчалик
баланд?
Унутмасман сени ҳеч
қачон,
Юрагимда қоларсан
абад;
Сен қоларсан мен билан
мангу,
Юрагимга ошно бўлган
дард!
Сўроғим шул: қора
кўзларнинг,
Йўқолмасин сира вафоси.
Бошларга тушмасин ҳеч
қачон,
Шу кўзларнинг ҳижрон
жафоси.
Сен қоларсан бу ерда
ёлғиз,
Мен бўларман ҳамон
дарбадар,
Қуёш уфқларга боққунча,
Ой айланиб ўтганга қадар.
Хайр сизга, икки оҳу кўз!
Хайр йўлдош, хайр ошно!
Хайр сизга, эй икки
юлдуз,
Хайр сенга, эй гўзал
дунё!

Ишим бордир ўша оҳуда
(ИЛҲОМ ПАРИСИГА)

Ишим бордир ўша оҳуда,
У менга кўринар ҳар
замон,
Фикримни чулғайди
беомон,
Ўтларга ташлайди хўп
ёмон,—
Ишим бордир ўша оҳуда.
У кўринар сойдаги сувда,
Бир паридир тоза, осуда
Қоялардан учар бемалол,
Қушлар кўрса титраб
қолар лол,—
Ишим бордир ўша оҳуда.
Тунда ухламадим ахтариб,
Кутиб турдим булоққа
бориб.
У-чи? Қоқиб ўтди қанотин,
Оқ булутлар бағрини
ёриб,—
Ишим бордир ўша оҳуда.
У юрганда очилар гуллар,
Бахмалга бурканар баҳори
чўллар,
У бор ерда жонланар ҳаёт,
Уни кўрса чайқалур
кўллар,—
Ишим бордир ўша оҳуда.
Ўлкасидан ўтар шаббода,
Севинч билан тўлуғдир
жоми:
Гўзалларга у тутар бода,
Кўрса келар пари
илҳоми,—
Ишим бордир ўша оҳуда.
Қўшиғини тинглар Қашқа
тоғ.
Оғушида мангудир баҳор.
Чиройида зарра йўқдир
доғ,
Даласида ёзда ухлар
қор,—
Ишим бордир ўша оҳуда.
Мен ҳалок этарман
ўзимни,
Тинчланмасман топмай
қўймайин,
Шикоятим, дардим,
арзимни,
Қулоғига сўйларман
майин,—
Ишим бордир ўша оҳуда.
Усиз менинг тинчим
йўқолур,
Усиз юрак чолғусиз қолур,
Усиз эсдан чиқар одатим,
Унутилар бор саодатим,—
Ишим бордир ўша оҳуда.

Шоир қабридан зиёратчилар қадами узилмайди.

Унутилмас дарс

Мен бу йил олий педагогика ўқув юртини битириб, тил-адабиёт фани ўқитувчиси деган масъулиятли касб эгаси бўлиш арафасида турибман.

Биз куни-кеча мактабда ўтказган педагогик практикамизни якунлаб, яна аудиторияларга қайтдик. Бу педагогик практиканинг менда унутилмас таассурот қолдирган ўрни шунда бўлдики, мен 10-синфда «Шоир Ҳамид Олимжоннинг Улуғ Ватан уруши йиллари ижоди» темасини ўтдим. Бу темани баён этар эканман, ўзимни худди ўша оловли йилларда, сафарбарлик кунларида юргандек ҳис этдим.

Шоиримизнинг:

Юрса агар томирда қонинг,
Азиз бўлса бир парча нонинг,
Керак бўлса номус,
виждонинг,
Бўлсанг йигит, бўлсанг ҳамки
чол:
Қўлингга қурол ол!—

деган оташин чақириқлари ўқувчиларда қанчалик таассурот қолдирганини аён кузатдим. Биз, бўлғуси тил-адабиёт фани ўқитувчилари, улкан шоиримизнинг асарларини яна ҳам қунт ва чидам билан ўқиб ўрганишга, шу асосда ёшларга таълим-тарбия беришга қатъий аҳд қилиб қўйдик.

Сафар НУРМОНОВ,
Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти филология факультетининг IV курс студенти.

САҲИФАНИ ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ КАНДИДАТИ У. САЛОҲИДДИНОВ ТАЙЁРЛАГАН.

Совет кишисининг фазилати

МАТОНАТ

ЭСТОНИЯНИНГ ХИЙУМАА ОРОЛИДА ПАУЛЬ КАММ ЯШАЙДИ. БУНДАН 30 ЙИЛ МУҚАДДАМ РЎЙ БЕРГАН БАХТСИЗ ҲОДИСА УНИ ЖОЙИДАН ҚЎЗҒАТМАЙ ҚЎЙДИ. ПАУЛЬ КАММ КАСАЛЛИК БИЛАН ОЛИШИБ, ҒОЛИБ ЧИҚДИ. ҚУЙИДА БИЗ ЖАСУР ИНСОН, ЭСТОН РАССОМИ, КЎПГИНА КЎРГАЗМАЛАРНИНГ ЛАУРЕАТИ ПАУЛЬ КАММ ТЎҒРИСИДА ҲИКОЯ ҚИЛАМИЗ.

ШУНДАЙ одамлар борки, ҳали тирик вақтларидаёқ уларнинг ҳаёти афсонага айланиб қолади. Булар: Николай Островский, Алексей Маресьев, Пауль Камм... Алексей Маресьев Пауль Каммга мана ниманларни ёзган: **«Сенинг ҳаётга меҳнат ва ижодга қайтишинг мени хурсанд қилади. Сенинг ижодинг Ватанимиз халқига хизмат қилмоқда. Сен мардларча курашдинг... Сен ўз ҳаётингни ўзинг учунгина сақлаб қолмадинг... Бундай қилишга Сенга ўхшаган мард ва иродали кишиларгина қодирдирлар».**

...Қирқ олтинчи йилда уни ҳаракатсиз, ниҳоятда озиб кетган ҳолда ўзи туғилган уйига замбилда олиб келишди. Санитария авиациясининг учувчилари қанчалик ҳаракат қилмасинлар, учиш, пасайиш, кейин эса уйгача олиб келиш ўз кучини кўрсатди: оғриқни қолдирадиган уколлар ҳам, таблеткалар ҳам ёрдам бермади.

— Мен эс-ҳушимни йўқотиб қўйиб, уйдагилар учун айтадиган сўзларимни гапираолмайман, деб қўрққан эдим, — кейинчалик Пауль Камм ана шундай эслаган эди. — Ана шу учрашув саҳнасини ва айтадиган сўзларимни неча бор миямда такрорлаб кўрдим. Бу сўзлар: **«Мана, мен уйдаман. Ҳаммаси жойида бўлади, ойижон. Мен қайтиб келдим, сен энди оёққа туришимга ёрдам берасан»**, деган сўзлар эди. Ахир, ойим мени уйдан соғлом, ўн етти ёшли йигитчалигимда кузатиб қўйган эди-да. Мен бўлсам ҳатто қошиқни ҳам оғзига яқинлаштира олмайдиган инвалид бўлиб қайтдим.

Умид кишини қайғу-ғамдан халос қилади, деб Пауль тўғри ўйлаган эди. Госпиталларда, клиникаларда, ўтган тўрт йил орқада қолган эди. Сўнгра малакали врачлар у бутунлай инвалид бўлиб қолган, деб хулоса чиқардилар.

Ёзувчи Ральф Парве биз билан қилган суҳбатида бундай деди:

— Камм — истеъдодли киши. Зотан унинг ижодида истеъдод кўпми, ёки жасорат кўплигини билиб олиш қийин.

...Қирқ иккинчи йилнинг мартида Камм хизмат қилаётган 23 артиллерия полкининг отряди жанговар топшириқни бажариб, дарёдан сузиб ўтаётган эди. Тасодифан муз ёрилиб кетди. Кечқурунга бориб, алоқачи-жангчи Камманинг ҳарорати кўтарилди. Бир неча бор Камманинг ҳаёти қил устида қолиб, уч марта ўлиши муқаррар бўлганлар палатасидан қайтиб келди. Унга қўйилган сўнгги диагноз — марказий нерв системасининг яллиғланиши эди.

Врачлар ва онасининг кундалик ҳаракатлари туфайли жисмоний оғриқлар иккинчи планга ўтиб, Пауль энди яшаш тўғрисида бош қотира бошлади...

— Онам хурсанд эди: унинг умиди кучайиб борар, мен эса энди одам қиёфасига кираётган эдим. Лекин, бундай ҳаёт онамдан бошқа кимга ҳам керак бўларди? Одамлар келишиб мен билан бирга вақтларини ўтказишарди. Ҳаётда яхши, саҳий кишилар кўплигини мен билардим.

Кейинчалик Пауль буни одамларга ўз расмларида кўрсатди. Мана, кўргазмага келган кишиларнинг ёзувларидан мисоллар:

«Пауль Камманинг ниҳоятда ёрқин ва қувноқ картиналари ҳатто булутли кунни ёруғ кунга айлантиришга қодирдир. Уларда қуёш нури ва ҳаёт қувончи ниҳоятда мўл!»

«Сиз—улкан санъаткорсиз. Сизнинг ижодингиз халқ учун ниҳоятда зарур, у кишиларга куч ва илҳом бағишлайди».

«Менинг ҳаётимга сизнинг табиатни тасвирловчи расмларингиз чуқур ўрнашиб қолди. Бу расмларда инсон қалбидаги энг гўзал туйғулар очиб берилган».

Каммга консультация бериб, ўн йил давомида кўмаклашиб турган рассом, истеъдодли график ва ажойиб инсон Олев Соанс бундай дейди:

— Пауль дастлаб соатларни ремонт қилишга киришганлигини гапирмадими? Ўша вақтда мабодо қўллари ўзига бўйсунганда, эҳтимол, у энг яхши соатсоз бўлиб етишган бўлармиди? У сизга ғижжак ҳақида гапириб бермадими?

У бундан бир неча ўн йил аввал биринчи марта ёғоч ва ипдан ғижжак ясаган эди. Онаси мовут фабрикасида ишлар, отаси вафот этган, уйда уч бола қолишган бўлиб, магазиндан ўйинчоқлар ҳам сотиб олишмасди. Иккинчи ғижжакни у фанердан ясади, ёнларини картондан, торларини симдан тайёрлади—сўнгра у ғижжак бўғиқ товуш чиқара бошлади.

Оғриқ бироз босилгандан кейин Пауль бир вақтлар расм чизишни ёқтирганлигини эсга туширди... Қаранг, чалқанча ётган ҳолда ҳам расм солса бўлади-ку. Лекин, дастлабки пайтларда чизган расмлари қоғоз устида қийшиқ-қийшиқ шакллар қолдирди, холос. Қалам унинг қўлларига бўйсунмасди. У махсус машқлар қилиб, қўлини ўргата бошлади, лекин кечалари уйқуси келмасди. Чунки, қўллари зирқираб оғриб чиқарди. Онаси мaз суртиб қўяр, компресс боғлар ва альбом ҳамда қаламларингни отиб юбораман, деб пўписа қиларди... Кун сайин қилинган махсус машқлар ва расм чизиш эвазига оғриқ кучаярди. Пауль Камм етти йил деганда дастлабки расмни чизишга муваффақ бўлди. Онаси бу расмни унинг каровати тепасига осиб қўйди. У ўғлининг дастлабки муваффақиятларини баҳам кўриб, 1958 йилда вафот этди.

1954 йилда оролда ҳаваскор рассомларнинг асарларидан иборат кўргазма ташкил этилди. Кўргазманинг ташкилотчиси бўлган Хельги Рееметс Камм ҳақида эшитгач, унинг ҳузурига келиб, дастлабки ўнта расмини кўздан кечирди. У ана шу асарларини кўргазмада кўрсатиш мумкинлигига Паулни ишонтирди. Кўп ўтмай район газетаси Пауль Камманинг биринчи мукофотга сазовор бўлганлигини хабар қилди. Бу муваффақият унинг кучига-куч қўшди.

Ўн йил давомида тинимсиз ишлаш, ўрганиш... У 1955 йилда ҳаваскор рассомларнинг республика кўргазмасида Фахрий ёрлиқ олди, 1957 йилда Таллинда шахсий кўргазмаси ташкил этилди, 1961 йилда Пауль Камманинг асарлари Москвадаги кўргазмада диплом билан тақдирланди. 1963 йилда Пауль Камм рассомлар союзига аъзо бўлди. Булар кишининг жасоратини тан олишгина эмас, балки унинг истеъдодига берилган чинакам баҳо ҳам эди.

Йигирма йил муқаддам санъат унинг оёққа туришига ёрдам берган эди. Энди унинг санъати кишиларга ёрдам бермоқда. Камм ўз оролининг куйчиси. У денгиз, манзаралар, маёқлар, тегирмонлар, иродали кишилар, йирик-йирик булутларни тасвирлайди...

Қўлда қалам ушлаши учун етти йил сарфлаган бўлса, қаламни ижодига бўйсундириш учун ундан ҳам кўпроқ вақт кетди. Унинг ижоди ўз атрофини (туғилган уйи, кўчаси) ўраб олган нарсаларнинг фотосурати эмас, балки санъаткорнинг дунёга қараши, мушоҳадасидир. Унинг «Маёқ», «Соҳилда», «Шудгор», «Тинчлик», «Бўрон» (бўрон қаттиқ силкитган, лекин унга бардош берган дарахт), «Жавдарзорда» картиналари, фронт воқеаларига бағишланган серияли расмлари — ҳуллас юзга яқин асарлари кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлди.

Мен Пауль билан ёнма-ён ўтирибман. У норғил юзли, кенг елкали киши. Очиқ кўнгилли мезбон. Кишилар билан муомаласида шундай олийжаноб фазилати борки, ёнингда ўтирган бу кишининг қарийб 30 йилдан буён шипга қараб ётишини ҳатто унутиб юборасан. Унда қанчалик ҳаётбахш куч мужассам! Пауль менга одатда қандай ишлашни кўрсатди. Ҳозир у танаффус қилиб, дам олаётган экан, чунки кейинги вақтларда кўзи бироз толиқиб қоларкан.

Расмнинг юқори қисмини чизиш учун Пауль уни айлантириб қўяди, «оёғини осмондан» қилиб ишлайди—ўнг қўлининг ҳаракатлари бирмунча чекланган. У ҳатто бошини кўтара олмайди, бўйнини ҳам бура олмайди—тўла ҳаракатсиз ҳолда ётибди. Ҳар ўн минутдан кейин ярим соат дам олади. Оғриқ қолгандан кейин яна ишга киришади.

Пауль графит билан ишлайди. Мой бўёқ, акварель бўёқ, туш билан ишлаш мумкин эмас, Чунки, улар полотнога оқиб кетади... Унинг содиқ ёрдамчиси ва дўсти — холасининг қизи Мелитадир. Паулнинг онаси вафот этгандан кейин ажойиб, саҳий қалб эгаси бўлган Мелита унга ғамхўрлик қилишни ўз зиммасига олди. Ҳаво иссиқ вақтида Пауль Мелита билан пойиҳасини ўзи чизган машинасида хомаки расмлар солиш учун атрофга чиқиб кетишади. Уларнинг уйи янги, шинам, ёруғ бўлиб, худди ўрмоннинг ёнгинасида. Бу ерда осойишталик ҳукм суради. Будильник соат чиқиллаб, минутларни санайди. Камм менинг келганимдан — ташқи дунё билан алоқа қилишдан хурсанд бўлди. У фақатгина сўзлаб бермасдан, кўпроқ сўрайди ҳам... Хонада Пауль билан ёнма-ён радиоприёмникни бошқариш пульти ўрнатилган. Уни ригаликлар совға қилишибди. Ён-атрофида кўпгина совғалар: Нарва мебелчилари совға қилган китоб жавони, Финляндиядан юборилган рассомлик асбоблари, китоблар, репродукцияли альбомлар...

...Камманинг ҳузуридан кетганимдан кейин менга ҳаётдаги озгина муваффақиятсизликдан чўчийдиган кишилар — бенхтиёр, бўлар-бўлмасга нолийдиган ожиз кишилар бўлиб туюлди.

Пауль Камманинг неча ўнлаб асарлари бошқа профессионал рассомларнинг асарлари қаторида бадиий салонда сотилган. Эҳтимол, сизнинг уйингизда ҳам унинг чизган суратлари осиғлиқ тургандир, сиз эса бу ажойиб рассом тақдири тўғрисида ҳеч нарса билмассиз! Энди билиб оласиз. Ҳаётдан завқланишни, жасур бўлишни Камм сингари кишилардан ўрганса бўлади.

З. СТАРОВОЙТОВА,
Эстония ССР, Хийумаа ороли.
(Комсомольская правда»дан).

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Чет эл юморлари

ТОМДАН ТУШАТУРИБ

Уста чақириб, пул исроф қилишни эп кўрмаган ҳовли эгаси уй томини ўзи сувамоқчи бўлди. Бироқ, бундай ишга умрида биринчи бор қўл ургани учун, у томга чиқиши биланоқ тойилиб кетди. Инқилаётиб, ошхона ойнасига етганда, у бор овози билан қичқирди:

— Хотин, бугун овқат қилмасанг ҳам бўлади!..

ТИШИНГИЗ БОРМИ?

— Бобо, тишингиз борми?

— Йўқ, бўтам, нима эди?

— Бўлмаса, мана бу бутербродни ушлаб туринг,, бироз ўйнаб олай.

АНГЛАШИЛМОВЧИЛИК

— Бечора отам ақлдан озиб қолдилар. Йиққан мол-дунёлари меники бўлди.

— Дадангнинг қарзлари кўп эди. Энди уларни сен қайтарар экансан-да?

— Гапимга тушунмадингиз: ақлдан озган мен эмас, дадам?!

ИЛТИФОТ

— Бугун бўшмисан, дўстим?

— Ҳа,

— Эртага-чи? Туш пайтида вақт тополасанми?

— Ҳа.

— Индин, ишдан кейин-чи?

— Бандман. Нима эди?

— Афсус! Сени уйимга меҳмондорчиликка таклиф қилмоқчийдим-а...

ДОРИ БЕРИНГ

Врач медицина ҳамширасига:

— Беморга тезроқ валериан томчисидан беринг, мен уйга даволангани учун тўлайдиган пул миқдорини айтишим керак.

ОПЕРАЦИЯ ЗАРУРМИ?

Врач беморга:

— Борди-ю, сизни операция қилиш зарур бўлиб қолса, ҳақини тўлай оласизмидингиз?

Бемор:

— Борди-ю, пулим бўлмаса, сиз барибир операция қилиш зарур деган қарорга келармидингиз?

РАСМИЯТЧИЛИК

Медицина ҳамшираси ухлаб ётган беморга:

— Туринг, ухлайдиган дори қабул қиладиган вақтингиз етди.

«ЯНГИ УЧРАШУВЛАР»

Шу кунларда Тошкент давлат циркида Иттифоқимизнинг Москва, Ленинград каби шаҳарларидан меҳмон бўлиб келган цирк усталарининг «Янги учрашувлар» деб аталган программадаги томошалари намойиш этилмоқда. Бу чиқишлар томошабинларда жуда катта қизиқиш туғдирмоқда.

СУРАТЛАРДА: ҳаво гимнастикачилари группасининг ажойиб чиқишлари.

Музикачи Котомовцевларнинг ҳишида завқ уйғотувчи ҳазил номерлари.

Чавандоз Виктор Викторов.

М. Нуриддинов фотолари.

Текинхўрлик, безорилик ва ичкиликбозликка шафқат йўқ!

ШАҲРИМИЗГА ДОҒ ТУШИРАЁТГАНЛАР

Майда безорилиги учун жазолангаплар

◆ **Луноньким И. П.** 1915 йилда туғилган. Электрон-техника заводи слесари. Завод қоровули Мироновани ҳақорат қилганлиги учун 10 суткага ҳукм қилинди.

◆ **Титов Б. Ф.** 1937 йилда туғилган. Электротехника заводининг ремонт бўйича слесари. Маст ҳолида уйида жанжал кўтарганлиги учун 10 суткага озодликдан маҳрум этилди.

◆ **Саринбеков Ж.** 1940 йилда туғилган. «Главташкентстрой»га қарашли саноат корхоналари бошқармасининг ёғочни қайта ишлаш заводи старший мастери. «Дилором» ресторани олдида маст ҳолида Морозов билан жанжаллашганлиги учун 15 суткага қамалди.

◆ **Гончаров В. А.** 1945 йилда туғилган. 2502-автоколонна шофёри. Маст ҳолида уйида хотинини урганлиги учун 15 суткага қамалди.

Ҳушёрхонада тунаганлар

◆ **Петров В. В.** 1932 йилда туғилган. «Гордорстройремонт» трестига қарашли механизация бошқармаси экскаватор-машинисти.

◆ **Лидин Н. С.** 1927 йилда туғилган. Тошкент авиа бўлинма бирлашмаси авиатехниги.

● «ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»ДА БОСИЛГАНИДАН КЕЙИН

Виговор берилди

Газетанинг 12 август сонида майда безорилиги учун қамалганлар орасида Чкалов номли завод ишчиси В. Овчаренко ҳам бўлгани хабар қилинган эди.

Завод маъмуриятидан олинган жавобда кўрсатилишича, Овчаренконинг хулқи умумий йиғилишда муҳокама этилди. Унга виговор берилди.

* * *

Газетамизнинг 1 сентябрь сонида майда безорилиги учун қамалганлар қаторида Тошкент экскаватор-ремонт заводининг ходими К. Жалолов ҳам бўлгани маълум қилинган эди.

Завод маъмуриятидан олинган жавобда жамоат тартибини бузган Жалолов хулқи умумий йиғилишда муҳокама этилиб, унга виговор берилгани маълум қилинади.

Мукофотдан маҳрум этилди

15 августда ҳушёрхонага тушганлар рўйхатида тепловоз-вагон ремонти заводининг ишчиси Б. Овечкин ҳам бор эди.

Завод маъмурияти унинг хулқи умумий йиғилишда муҳокама этилганини ва тартиббузар мукофотдан маҳрум бўлганини хабар қилди.

Лавозимидан туширилди

Газетамизнинг 1 сентябрь сонида ҳушёрхонага тушганлар рўйхатида Тошкент аэропорти ходими Н. Переваловнинг бўлгани хабар қилинган эди.

Редакцияга жавоб берилишича, жамоат тартибини бузган Н. Перевалов лавозимидан туширилиб, бошқа ишга ўтказилган.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—8.XII да **Оққуш кўли**, 9.XII да **Марварид изловчилар**, 10.XII да **Дон Кихот**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—8.XII да **Йўлчи юлдуз**, 9.XII да **Парвона**, 10.XII да **Алишер Навоий**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА—9.XII да **Менинг жаннатим**, 10.XII да **Фарғона тонг отгунча**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА—«ЯНГИ УЧРАШУВЛАР» ЁШЛАР КОЛЛЕКТИВИ АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ.

КИНО

8 ДЕКАБРДА

Гитарали қаллоб — «ЧАЙКА», «МОСКВА», «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ (кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кеч 8.45 минутда).

Чайковский (2 серия)—«ДРУЖБА», «ЎЗБЕКИСТОН» (кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 5 да).

Қизил чодир (2 серия)—САНЪАТ САРОЙИ (кеч 6 да).

Сайҳа—НАВОИЙ номли (ўзбек тилида кеч 7 да).

Журналист —«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ (кеч 8 да).

9 ДЕКАБРДА

Гитарали қаллоб — «ЧАЙКА», «МОСКВА», «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 1, кеч 8.45 минутда).

Чайковский (2 серия)—«ДРУЖБА», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 5 да).

Қизил чодир (2 серия)—САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 3, кеч 6 да).

Сайҳа—НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кундуз соат 12, 2.40 ва кеч 7 да).

Журналист—«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 1 ва кеч 8 да).

Асунта, бехато от!—«ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Я. М. СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
8, 9 ДЕКАБРДА

М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ВА ЭСТРАДАСИ АРТИСТЛАРИНИНГ

Концерти

Ўзбекистон ССР халқ артистлари: Шаҳодат **РАХИМОВА**, Қундуз **МИРКАРИМОВА**, Муҳаммаджон **МИРЗАЕВ**;
Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артистлар: Камтар **ОТАБОЕВ**, Тўхта **РИСМЕТОВА**;
Солистлар: Фахриддин **УМАРОВ**, Комилжон **БАРАТОВ**, Алижон **ҲАСАНОВ**, Манзура **МЎМИНОВА**, Хадича **АЛИМАРДОНОВА**, Роҳатой **МАННОНОВА**, Собир **МАҲКАМОВ**, Жумабой **БОБОЕВ**, Азим **АЗИЗОВ**;

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Салоҳиддин **ТУХТАСИНОВ**, Маҳмуд **МУҲАМЕДОВ**, Карим **АЛИЕВ**, Ғофур **АЗИМОВ**, Ғофур **СОЛИҲОВ**;
Созандалар: Халил **ҚОДИРОВ**, Умар **ҲАМИДОВ**, Убайдулла **ХЎЖАЕВ**, Суннат **ҲАСАНОВ**, Абдумавлон **ТОШМУҲАМЕДОВ**.
Программани—**ҒУЛОМ ТОЖИ-АЪЛОЕВ** олиб боради.
Концерт кеч соат 8 да бошланади.
Касса кундуз соат 2 дан ишлайди.
Билетлар сотилмоқда.

---

17 декабрь кундуз соат 2 да Тошкент политехника институти геология-қидирув факультетининг илмий совет кенгаши (Гоголь кўчаси, 68-уй)да геология-минерология фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

М. П. Басканова: «Жанубий шарқ Қизилқум кварц томирларининг турлари ва ундаги тилла конларининг жойланиш қонунлари» деган темада;

техника фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун;

Ф. А. Бобилев: «Колонналн қазиш процессида қазиш колоннаси қисилган қисмининг ҳаракатини текшириш» деган темада.

17 декабрь кундуз соат 2 яримда механика автомобиль йўллари ва самолётсозлик факультетларининг кенгаши (Навоий кўчаси, 13-уй)да техника фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун:

Г. М. Михаэлян: «Металл қирқувчи станокларнинг меҳнат унумдорлигини ошириш учун киргизиш жиҳозларини текшириш» деган темада;

С. А. Булатқулов: «Умумий кўринишдаги фазовий беш звенолик механизмларнинг кинематикасининг баъзи бир масалалари» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан институт кутубхонаси (Навоий кўчаси, 13-уй)да танишиш мумкин.

ТЕЛЕВИЗОР

8 ДЕКАБРЬ

СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

17.55 Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.00 Болалар учун. Мультфильм. **18.10** «Ахборот» информацион программаси. **18.25** «Кино ҳақида суҳбатлашамиз». Кинокўрсатув. **19.35** Реклама.

Узбек тилида: 19.40 ГОЭЛРОнинг 50 йиллиги олдидан. «Ильич орзулари амалда». **20.00** «Ахборот» информацион программаси. **20.15** М. Ҳайдаров. «ОНАЙЗОР». Телеинсценировка. **20.40** «Ярим аср йилномаси». Кўп серияли телевизион ҳужжатли фильмнинг 1928 йил ҳақидаги серияси. **21.35** КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ— АМАЛДА. «Ноз-неъмат бунёдкори» программаси. **22.05** Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармаси қошидаги бадиий ҳаваскорлар коллективининг концерти. **22.55** Кўрсатувлар программаси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ
УҚУВ КУРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

Рус тилида: 18.00 8—9-синф ўқувчилари учун. Физика. «Марказдан қочма механизмлар». Ўқув фильми. **18.20** Ота-оналар учун. 6—7 ёшли болаларни мактабда математика ўқитишга тайёрлаш. **19.00** Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Немис тилидан 10-машғулот.

МОСКВА КУРСАТАДИ

19.30 Кўрсатувлар программаси. **19.35** Янгиликлар. **19.45** Қишлоқ саҳнасида. **20.30** Спорт эшиттириши. **21.05** Ўқувчилар учун. «Табиат қўриқчилари». **21.30** Миллионлар ленинча университети. **22.00** Рангли телевидение. Концерт. **22.25** Совет киноси тарихи саҳифалари. «Сўнгги кеча». Бадиий фильм. **24.00** «Вақт» информацион программаси. **00.30** Спорт эшиттириши. **01.05** Москва кўрсатувларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Рус тилида. 20.00 «Тинч оқар Дон». Бадиий фильм. 1-серия.

9 ДЕКАБРЬ

ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
МОСКВА КУРСАТАДИ

13.00 Кўрсатувлар программаси. **13.05** Янгиликлар. **13.15** «Москва бирдан қурилмаган...». Телеочерк. **13.45** Рангли телевидение. «Бир йилга тенг ҳаёт». Бадиий фильмнинг 2-серияси. **14.55** Воронеж «Лада» халқ ансамблининг концерти. **15.30** Янгиликлар.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

17.55 Кўрсатувлар программаси. **18.00** Болалар учун концерт (ўзбек тилида).

Рус тилида: 18.30 «Ахборот» информацион программаси. **18.45** «Кечириб бўлмайди». Телевизион бадиий фильм. 1-серия. **19.55** Реклама.

Узбек тилида: 20.00 «Ахборот» информацион программаси. **20.15** Озиқ-овқат индустрияси. **20.30** Чирчиқ пойафзал фабрикаси маданият уйи татар ансамблининг концерти. **21.10** Съезддан—съездгача. **21.40** «Сергей Лазо». Бадиий фильм.

МОСКВА КУРСАТАДИ

23.00 Рангли телевидение. «Известия» газетаси мукофоти учун. Хоккей бўйича халқаро турнир. ЧССР—СССР. **01.15** Москва кўрсатувларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

17.55 Кўрсатувлар программаси. **18.00** Болалар учун. Мультфильм (рус тилида).

Узбек тилида: 18.30 Тикувчиларнинг янги марралари. **18.50** Реклама. **19.00** Музикани қандай тингламоқ керак? Соната.

МОСКВА КУРСАТАДИ

19.50 Кўрсатувлар программаси. **19.55** Янгиликлар. **20.05** Ўқувчилар учун. «Стёпанинг қутичаси, пластилини ва китоблари ҳақида». **20.30** «Сибирь потенциали». «Харитадаги нуқта». Телеочерклар. **21.00** Янгиликлар. **21.05** Мактабга ёрдам. Адабий асарларни экранлаштириш. «Диканка қишлоғининг оқшомлари». Бадиий фильм. **22.15** Беш йиллик одимлари. **22.30** «Вақт» информацион программаси.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Рус тилида: 20.00 «Тинч оқар Дон». Бадиий фильм. 2-серия.

РАДИО

8 ДЕКАБРЬ

СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 «Пахтакорларнинг қиш тараддудлари» (русча). **18.10** М. Юсупов. Халқ темаларига ёзилган вокал сюитаси. **18.40** Спорт эшиттириши (ўзбекча). **19.20** Меҳнат ва бахт ҳақида қўшиқлар (ўзбекча). **20.00** «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. **21.00** Халқаро мавзуларда суҳбат. **21.10** Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кечки концерт. **22.20** Рақс куйлари. **22.40** Севимли ёзувчилар радиокутубхонаси. Ҳ. Олимжон ҳикоялари (ўзбекча). **23.15** Лирик концерт. **24.00** Тунги музикали программа.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 «Мен коммунист». Радиокомпозиция (ўзбекча). **19.30** Совет Армияси жангчилари учун концерт (русча). **20.00** Ўзбекистон композиторларининг қўшиқлари (тожикча). **20.30** Қорақалпоқ куйлари. **20.50** «Янги завод ишламоқда». Литва радиосининг эшиттириши (русча). **21.00** Шу куннинг ҳикоялари (ўзбекча). **21.40** Москва.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 П. Қодиров. «Хазинам» радиопостановкаси (русча).

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 БЕТ.
8 ДЕКАБРЬ, 1970 Й.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари—33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22 партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари—33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари—33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари—33-27-03, ахборот бўлими—33-28-95, эълонлар бўлими—33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579
НАШР 3176.
Р. 03058